

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

A6-0325/2008

28.7.2008

VERSLAG

over gelijkheid tussen mannen en vrouwen - 2008
(2008/2047(INI))

Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

Rapporteur: Iratxe García Pérez

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN.....	12
ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS	18
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE	20

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over gelijkheid tussen mannen en vrouwen - 2008 (2008/2047(INI))

Het Europees Parlement,

- gelet op artikel 2, artikel 3, lid 2 en artikel 141 van het EG-Verdrag,
- gelet op artikel 23 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie¹,
- gezien het verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's over gelijkheid tussen mannen en vrouwen - 2008 (COM(2008)0010) ("het verslag van de Commissie over gelijkheid"), en de jaarverslagen van voorgaande jaren (COM(2001)0179, COM(2002)0258, COM(2003)0098, COM(2004)0115, COM(2005)0044, COM(2006)0071 en COM(2007)0049),
- gezien de routekaart voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2006-2010 (COM(2006)0092),
- gezien Beschikking 2001/51/EG van de Raad van 20 december 2000 betreffende het programma in verband met de communautaire strategie inzake de gelijkheid van mannen en vrouwen²,
- gezien Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad van 11 juli 2006 houdende algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds en het Cohesiefonds³, in het bijzonder artikel 16, lid 1, daarvan,
- gezien het Europees pact voor gendergelijkheid dat is aangenomen tijdens de Europese Raad van 23 en 24 maart 2006 in Brussel,
- gezien de gemeenschappelijke verklaring die op 4 februari 2005 is aangenomen door de ministers van de EU-lidstaten die verantwoordelijk zijn voor het beleid ten aanzien van gendergelijkheid,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 9 maart 2004 over het combineren van beroep, gezin en privéleven⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 24 oktober 2006 over immigratie van vrouwen: de rol van vrouwelijke immigranten en hun plaats in de Europese Unie⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 26 april 2007 over de situatie van vrouwen met een handicap in de Europese Unie⁶,

¹ PB C 364 van 18.12.2000, blz. 1.

² PB L 17 van 19.11.2001, blz. 22.

³ PB L 210 van 31.7.2006, blz.25.

⁴ PB C 102E van 28.4.2004, blz. 492.

⁵ PB C 313 E van 20.12.2006, blz.118.

⁶ PB C 74 E van 20.3.2008, blz.742.

- onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 maart 2007 over een routekaart voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (2006-2010)¹,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 19 juni 2007 over een regelgevend kader voor maatregelen ten behoeve van jonge vrouwen in de Europese Unie om gezin en studie met elkaar te verzoenen²,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 27 september 2007 over de gelijkheid van vrouwen en mannen in de Europese Unie - 2007³,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 17 januari 2008 over de rol van de vrouw in de industrie⁴,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 12 maart 2008 over de situatie van de vrouw in de plattelandsgebieden van de EU⁵,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 maart 2008 over de specifieke situatie van vrouwelijke gevangenen en de effecten van de detentie van ouders op het maatschappelijke leven en het gezinsleven⁶,
 - gezien het Raadgevend Comité voor gelijke kansen van mannen en vrouwen en zijn advies over de ongelijke beloning van vrouwen en mannen, aangenomen op 22 maart 2007,
 - gezien het actiekader voor gendergelijkheid dat op 22 maart 2005 is aangenomen door de Europese sociale partners,
 - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid en de adviezen van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0325/2008),
- A. overwegende dat gelijkheid tussen vrouwen en mannen een grondbeginsel van de EU is, dat wordt erkend in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en in het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie; overwegende dat er, ondanks de aanzienlijke vooruitgang die op dit gebied is geboekt, nog veel ongelijkheden bestaan tussen vrouwen en mannen,
- B. overwegende dat geweld tegen vrouwen een groot obstakel voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen vormt en een van de meest voorkomende schendingen van de mensenrechten is, die geen geografische, economische of sociale grenzen kent; overwegende dat het aantal vrouwen dat slachtoffer is van geweld alarmerend is,
- C. overwegende dat de term “geweld tegen vrouwen” geïnterpreteerd moet worden als iedere daad van gendergerelateerd geweld, die resulteert in of die vermoedelijk resulteert in

¹ PB C 301 E van 13.12.2007, blz. 56.

² PB C 146 E van 12.6.2008, blz. 112.

³ Aangenomen teksten, P6_TA(2007)0423.

⁴ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0019.

⁵ Aangenomen teksten, P6_TA(2008)0094.

⁶ Aangenomen teksten, P6_TA-PROV(2008)0102.

lichamelijke, seksuele of psychologische schade of leed voor vrouwen, inclusief dreigingen met dergelijke daden, dwang of willekeurige vrijheidsberoving, ongeacht het feit of dit plaatsvindt in het openbaar of in het privé-leven,

- D. overwegende dat mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting een onaanvaardbare schending van de mensenrechten en de wetgeving betekent en een moderne vorm van slavernij is die nauw samenhangt met andere vormen van criminaliteit en die alle inspanningen om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen in aanzienlijke mate ondermijnt,
- E. overwegende dat de bevordering van een actief beleid voor flexibiliteit op de arbeidsmarkt niet zozeer op de behoeften van bedrijven of van de overheid gericht moet zijn, maar in de eerste plaats als uitgangspunt moet nemen de tijd die vrouwen en mannen nodig hebben om elk hun verantwoordelijkheden binnen het gezin ernstig te nemen,
- F. overwegende dat in de Europese werkgelegenheidsstrategie niet langer specifieke genderrichtsnoeren noch de hoofdcomponent gelijke kansen zijn te vinden,
- G. overwegende dat de ongelijke kansen op het gebied van werkgelegenheid laten zien dat er nog steeds zowel kwalitatieve als kwantitatieve ongelijkheden bestaan tussen vrouwen en mannen,
- H. overwegende dat het verschil in beloning tussen vrouwen en mannen sinds 2003 is blijven staan op 15% en sinds 2000 slechts één procentpunt is afgenomen,
- I. overwegende dat de segregatie van sectoren en beroepen tussen vrouwen en mannen niet afneemt en in sommige landen zelfs toeneemt,
- J. overwegende dat deelname van vrouwen aan de besluitvorming een bepalende indicator is van gelijkheid tussen vrouwen en mannen; overwegende dat de aanwezigheid van vrouwelijke managers in bedrijven en universiteiten laag blijft en het aantal vrouwelijke politici of onderzoekers slechts zeer langzaam stijgt,
- K. overwegende dat de stereotypen die nog steeds bestaan met betrekking tot de onderwijs- en beroepsmogelijkheden die beschikbaar zijn voor vrouwen helpen de ongelijkheid in stand te houden,
- L. overwegende dat de doelstellingen van Lissabon voor het genereren van groei en het bevorderen van de sociale markteconomie uitsluitend kunnen worden gehaald als het significante potentieel van vrouwen op de arbeidsmarkt volledig wordt benut,
- M. overwegende dat er een risico op "gedwongen"deeltijdwerk bestaat, in de eerste plaats voor vrouwen, die hiertoe vaak genoodzaakt zijn vanwege een tekort aan betaalbare kinderopvangplaatsen,
- N. overwegende dat een aantal uitdagingen en moeilijkheden meer invloed hebben op vrouwen dan op mannen, met name de kwaliteit van banen, de situatie van "meehelpende" echtgenoten in bepaalde sectoren als de landbouw of de visserij en in kleine familiebedrijven, gezondheid en veiligheid op het werk en de bescherming van het moederschap, alsmede een groter armoederisico,

- O. overwegende dat de tewerkstellingsgraad voor zowel mannen als vrouwen lager is in plattelandsgebieden en dat veel vrouwen bovendien nooit op de arbeidsmarkt terechtkomen en daardoor noch als werkloos geregistreerd staan, noch in de werkloosheidsstatistieken voorkomen, hetgeen specifieke financiële en juridische problemen met zich meebrengt betreffende het recht op zwangerschaps- en ziekteverlof, de opbouw van pensioenrechten en toegang tot sociale zekerheid, alsook problemen in het geval van echtscheiding; overwegende dat in plattelandsgebieden een ernstig tekort bestaat aan kwalitatief hoogwaardige banen,
- P. overwegende dat de omstandigheden van sommige groepen vrouwen, die vaak te maken hebben met een combinatie van meerdere moeilijkheden en risico's, alsmede dubbele discriminatie – in het bijzonder vrouwen met een handicap, vrouwen met de zorg voor afhankelijke personen, oudere vrouwen, vrouwen die tot een minderheid behoren en vrouwelijke immigranten – tekenen van verslechtering vertonen,
- Q. overwegende dat er nog steeds belangrijke verschillen bestaan tussen mannen en vrouwen in alle andere aspecten die verband houden met de kwaliteit van het werk, bijvoorbeeld wat betreft het combineren van werk en gezin, werkregelingen die de capaciteiten van personen niet ten volle stimuleren en kwesties inzake veiligheid en gezondheid op het werk; overwegende dat de arbeidsparticipatie van vrouwen met jonge kinderen slechts 62,4% bedraagt, tegenover 91,4% bij mannen; overwegende dat de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt nog steeds in hoge mate wordt gekenmerkt door een groot en toenemend aandeel deeltijdbanen - 31,4% in de EU-27 in 2007, in vergelijking met slechts 7,8% voor mannen - en dat 76,5% van de deeltijdse werknemers vrouwen zijn; overwegende dat tijdelijke arbeidscontracten eveneens vaker voorkomen bij vrouwen (15,1%, d.w.z. één procentpunt meer dan bij mannen); overwegende dat langdurige werkloosheid duidelijk vaker bij vrouwen (4,5%) voorkomt dan bij mannen (3,5%),
- R. overwegende dat het risico op armoede groter is voor vrouwen dan voor mannen, in het bijzonder voor vrouwen van 65 jaar en ouder (21%, d.w.z. vijf procentpunt meer dan bij mannen),
- S. overwegende dat het combineren van werk, gezin en privéleven voor vrouwen en mannen een onopgeloste kwestie blijft,
- T. overwegende dat de sociale partners een belangrijke rol spelen bij het bepalen en de doeltreffende tenuitvoerlegging van acties voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen op Europees, nationaal, regionaal, sector- en bedrijfsniveau,
- U. overwegende dat de verdeling van de gezins- en huishoudelijke taken tussen mannen en vrouwen, met name door het gebruik van het recht op ouderschaps- en vaderschapsverlof te stimuleren, een absoluut noodzakelijke voorwaarde is voor de bevordering en totstandbrenging van gelijkheid tussen vrouwen en mannen; overwegende dat zwangerschaps- en ouderschapsverlof niet in aanmerking worden genomen voor de berekening van de totale werktijd en dat dit een vorm van discriminatie is, die ertoe leidt dat vrouwen worden benadeeld op de arbeidsmarkt,
- V. overwegende dat toegang tot diensten voor de zorg voor kinderen, ouderen en andere afhankelijke personen essentieel is voor gelijke arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen, alsook voor een gelijke deelname aan onderwijs en opleiding,
- W. overwegende dat de verordeningen inzake de Structuurfondsen stellen dat de lidstaten en de

Commissie ervoor moeten zorgen dat de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en de integratie van het genderperspectief worden bevorderd gedurende de verschillende stadia van de tenuitvoerlegging van de fondsen,

1. verwelkomt het verslag van de Commissie over gelijkheid en wijst nogmaals op het dubbele karakter van het beleid inzake gelijke gendergelijkheid op EU-niveau, waarbij enerzijds moet worden gezorgd voor gelijkheid van vrouwen en mannen op alle beleidsterreinen (gendermainstreaming) en anderzijds gerichte maatregelen moeten worden genomen om discriminatie van vrouwen te verminderen, zoals bewustmakingscampagnes, uitwisseling van beste praktijken, dialogen met burgers en publiek-private partnerschapsinitiatieven;
2. benadrukt het belang van de bestrijding van geweld tegen vrouwen voor het bereiken van gelijkheid tussen vrouwen en mannen; roept de lidstaten en de Commissie derhalve op tot gecoördineerde actie op dit gebied; verzoekt de Commissie met klem na te denken over mogelijkheden voor nieuwe maatregelen voor de bestrijding van geweld tegen vrouwen;
3. roept de Commissie en de lidstaten op om hun inspanningen te bundelen met het oog op de bestrijding van de georganiseerde misdaad en van netwerken van mensenhandel, alsook om nieuwe wetgevende, administratieve, educatieve, maatschappelijke en culturele maatregelen goed te keuren om de vraag naar prostitutie tegen te gaan;
4. vraagt de Commissie en de Raad met klem een ondubbelzinnige rechtsgrond vast te leggen om iedere vorm van geweld tegen vrouwen, met inbegrip van vrouwenhandel, te bestrijden en om te besluiten het beleid inzake de strijd tegen mensenhandel en daarmee verbonden terreinen van immigratie en asiel, in het bijzonder het recht op asiel wegens onderdrukking en vervolging om gendergerelateerde redenen, volledig communautair te maken;
5. roept de lidstaten op om het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bestrijding van mensenhandel met spoed te ratificeren;
6. is van mening dat de deelname van vrouwen aan de beleidsvorming op lokaal, nationaal en EU-niveau in het algemeen onvoldoende is en nodigt de Commissie, de lidstaten en de politieke partijen daarom uit na te denken over acties om deze situatie te verbeteren; wijst in dit verband op de positieve effecten van het gebruik van electorale quota op de vertegenwoordiging van vrouwen;
7. wijst op de correlatie tussen de deelname van vrouwen aan de politiek en beleidsvorming en hun betrokkenheid bij ngo's en activiteiten van maatschappelijke organisaties; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom met klem acties die deze betrokkenheid bevorderen te ondersteunen;
8. benadrukt het belang van actieve betrokkenheid van vrouwen bij vakbonden die zich inzetten voor de bescherming van vrouwen op de werkplek en toekenning van rechten aan vrouwen die hun toekomen;
9. merkt op dat het voor de zelfverwezenlijking van vrouwen van groot belang is dat zij zeggenschap hebben over hun seksuele en reproductieve rechten; ondersteunt daarom maatregelen en acties om de toegang van vrouwen tot diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid te verbeteren en hen meer bewust te maken van hun rechten en de beschikbare diensten;

10. roept de Commissie en de lidstaten op de noodzakelijke maatregelen te nemen voor een betere integratie van het genderbeleid in alle werkgelegenheids-, socialezekerheids- en sociale strategieën, met name de flexizekerheidsstrategie, en alle vormen van discriminatie te bestrijden;
11. ondersteunt de maatregelen van het Europees Sociaal Fonds en het PROGRESS-programma voor 2007-2013 die de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt verbeteren en discriminatie helpen uitbannen;
12. maakt zich zorgen over het gebrek aan vooruitgang met betrekking tot de ongelijke beloning van vrouwen en mannen in de afgelopen jaren; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom met klem de strategieën en acties op dit gebied te evalueren en, indien nodig, in samenwerking met de sociale partners eventuele nieuwe maatregelen of nieuwe benaderingen in de tenuitvoerlegging van bestaande maatregelen vast te stellen om de situatie te verbeteren; steunt in dit kader de suggestie van de Adviescommissie voor gelijke kansen om de bestaande Europese wetgeving terzake te versterken met een verplichting voor werkgevers om loonaudits te verrichten en actieplannen te ontwikkelen om de loonkloof te dichten; benadrukt de noodzaak van een gecoördineerde aanpak, in het bijzonder in de context van de nieuwe cyclus van de Europese strategie voor groei en werkgelegenheid, en van gemeenschappelijke beginselen van flexizekerheid;
13. maakt zich zorgen over de ongunstige situatie van vrouwen op de arbeidsmarkt, die tot gevolg heeft dat vrouwen minder individuele rechten op het gebied van pensioen en ander sociale uitkeringen verwerven, in het bijzonder in systemen waar deze rechten voornamelijk zijn gebaseerd op de bijdragen of het inkomen uit arbeid van de betrokkene;
14. verzoekt de lidstaten de Commissie te ondersteunen bij het controleren van de implementatie van nationale maatregelen teneinde het respect voor het gelijkheidsbeginsel te beoordelen, met name betreffende wettelijke rechten, pensioenregelingen en sociale zekerheid;
15. verzoekt de communautaire instellingen en de lidstaten om 22 februari uit te roepen tot de Internationale dag voor gelijke beloning;
16. maakt zich zorgen over de blijvende discrepantie tussen het opleidingsniveau van vrouwen en mannen enerzijds, waarbij vrouwen beter presteren dan mannen, en de situatie op de arbeidsmarkt anderzijds, waarbij vrouwen lagere lonen verdienen, werkzaam zijn in minder zekere banen en minder snel carrière maken dan mannen; verzoekt de Commissie en de lidstaten met klem te onderzoeken wat de redenen hiervan zijn en oplossingen voor deze situatie te vinden;
17. meent dat, om een einde te maken aan genderstereotypen in de media en om egalitaire gedragsmodellen zowel in het beroepsleven als in de privésfeer te bevorderen, deze waarden vanaf zeer jonge leeftijd in de scholen moeten worden meegegeven;
18. verzoekt de Commissie en de lidstaten met klem de nodige maatregelen te nemen om af te rekenen met stereotypen in het onderwijs en de werksfeer op alle niveaus, alsook om de media, het maatschappelijk middenveld en de sociale partners bewust te maken van het probleem en bij deze inspanning te betrekken en om de rol van mannen bij het bevorderen van de gelijkheid te benadrukken;
19. beveelt de lidstaten aan zich vastberaden in te zetten voor gelijke behandeling in de scholen

en maatregelen te nemen tegen de genderongelijkheid die nog steeds bestaat in het onderwijs, aangezien vrouwelijke leerkrachten veel sterker vertegenwoordigd zijn in het kleuter- en lager onderwijs dan in het secundair onderwijs, waar meer mannen werken en waar de erkenning, bezoldiging en sociale waardering hoger ligt;

20. stelt voor dat de Commissie nagaat welke maatregelen kunnen worden genomen om meisjes aan te moedigen wetenschappelijke en technologische studierichtingen te volgen, teneinde het werknemersaanbod in de sector te vergroten en aan de bestaande vraag tegemoet te komen;
21. verzoekt de Commissie en de lidstaten verdere maatregelen te nemen voor het verbeteren van de toegang tot en deelname aan de arbeidsmarkt voor vrouwen, in het bijzonder in sectoren waar zij nog steeds ondervertegenwoordigd zijn, bijvoorbeeld spitstechnologie, onderzoek, wetenschap en techniek, en van de kwaliteit van het werk van vrouwen, in het bijzonder door middel van programma's voor een leven lang leren op alle niveaus; verzoekt de Commissie en de lidstaten met klem gebruik te maken van de Europese Structuurfondsen om dit te bereiken;
22. verzoekt de Commissie en de lidstaten aandacht te besteden aan de situatie van echtgenoten die meewerken in ambachtelijke bedrijven, de handel, de landbouw en de visserij en in kleine familiebedrijven, vanuit het perspectief van gendergelijkheid en rekening houdend met het feit dat vrouwen in een kwetsbaardere positie verkeren dan mannen; verzoekt de Commissie om onverwijld wijziging van Richtlijn 86/613/EEG betreffende de toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van zelfstandig werkzame mannen en vrouwen, de landbouwsector daarbij inbegrepen, en tot bescherming van het moederschap¹, met het oog op het wegwerken van indirecte discriminatie, het uitbouwen van een positieve verplichting tot gelijke behandeling en de verbetering van de rechtspositie van meewerkende echtgenoten;
23. verzoekt de lidstaten een wettelijke constructie van gedeeld eigendom te creëren, teneinde volledige erkenning van de rechten van vrouwen in de landbouwsector, fatsoenlijke bescherming op het gebied van sociale zekerheid en erkenning van hun werk te waarborgen;
24. moedigt de lidstaten aan vrouwelijk ondernemerschap in de industriële sector te stimuleren en financiële steun en beroepsadvies te verlenen aan vrouwen die bedrijven oprichten, alsook in een passende opleiding te voorzien;
25. verzoekt de lidstaten speciaal aandacht te besteden aan de beschikbaarheid van moederschapsfaciliteiten voor zelfstandig werkzame vrouwen;
26. verzoekt de Commissie en de lidstaten in het bijzonder kennis te nemen van de situatie van het toenemende aantal werknemers die formeel als zelfstandigen werkzaam zijn, maar in werkelijkheid als "economisch afhankelijke werknemers" kunnen worden beschouwd;
27. verzoekt de lidstaten ondernemingen te erkennen, die de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bevorderen en het combineren van werk en gezinstaken steunen, teneinde bij te dragen aan de verspreiding van goede praktijken op dit terrein;
28. verzoekt de Commissie en de lidstaten voorrang te geven en speciaal aandacht te besteden aan kwetsbaardere groepen vrouwen, in het bijzonder vrouwen met een handicap, vrouwen

¹ PB L 359 van 19.12. 1986, blz. 56.

die zorgen voor afhankelijke personen, oudere vrouwen, vrouwen die tot een minderheid behoren, vrouwelijke immigranten en vrouwelijke gevangenen, alsook gerichte maatregelen te ontwikkelen om te voorzien in hun behoeften;

29. verzoekt de Commissie en de lidstaten de noodzakelijke maatregelen vast te stellen en uit te voeren om gehandicapte vrouwen te helpen vooruit te komen in de sectoren van het sociale, culturele en politieke leven en het beroepsleven waarin zij nog steeds ondervertegenwoordigd zijn;
30. verzoekt de Commissie en de lidstaten de toegang tot het onderwijs en de arbeidsmarkt voor vrouwelijke immigranten te verbeteren door maatregelen te treffen om dubbele discriminatie tegenover vrouwelijke immigranten op de arbeidsmarkt te bestrijden, gunstige omstandigheden te creëren zodat ze toegang tot de arbeidsmarkt krijgen en een goed evenwicht tussen werk en gezin kunnen bereiken, en voor aangepaste beroepsopleidingen te zorgen;
31. verwelkomt het overleg tussen de Commissie en de sociale partners gericht op het verbeteren van de wetgeving- en niet-wetgevingskaders voor het combineren van werk, gezin en privéleven; kijkt uit naar een analyse van dat overleg en naar de voorstellen die eruit voortkomen, in het bijzonder voorstellen met betrekking tot zwangerschapsverlof en het in aanmerking nemen van dit verlof voor de berekening van de totale werktijd, ouderschapsverlof, vaderschapsverlof, adoptieverlof en zorgverlof; is bovendien van mening dat de kaderovereenkomst over ouderschapsverlof op de volgende punten kan worden verbeterd: het voorzien van aanmoedigingen voor vaders om ouderschapsverlof te nemen, de versterking van de arbeidsrechten van werknemers die ouderschapsverlof nemen, de flexibilisering van de verlofregeling, langere duur en vergoeding van het ouderschapsverlof;
32. herinnert eraan dat alle beleid in verband met het combineren van werk en gezin gebaseerd moet zijn op het beginsel van vrije en persoonlijke keuze en gericht moet zijn op de verschillende levensfasen;
33. verzoekt de lidstaten specifieke maatregelen voor te stellen voor de bestrijding van ongelijkheden tussen vrouwen en mannen die worden veroorzaakt door verstoorde arbeidspatronen, in het bijzonder als gevolg van zwangerschapsverlof of zorgverlof en voor het beperken van de negatieve effecten daarvan op de loopbaan, het loon en de pensioenrechten;
34. merkt op dat het combineren van werk, gezin en privéleven een van de sleutels is voor het verhogen van de arbeidsparticipatie en verzoekt de Commissie beste praktijken te verzamelen en te verspreiden met betrekking tot een effectief evenwicht tussen werk en privéleven en een grotere betrokkenheid van mannen bij het gezinsleven;
35. verzoekt de Commissie en de lidstaten met klem de deelname van mannen aan de tenuitvoerlegging van beleidslijnen inzake gendergelijkheid aan te moedigen, met name wat betreft het combineren van werk, gezin en privéleven;
36. verzoekt de lidstaten en de regionale en lokale autoriteiten de beschikbaarheid, kwaliteit en toegankelijkheid van kinderopvang en opvang voor afhankelijke personen te verbeteren in overeenstemming met de doelstellingen van Barcelona, en ervoor te zorgen dat de beschikbaarheid van deze diensten aansluit bij het werkschema van mannen en vrouwen met een volledige baan en de verantwoordelijkheid voor kinderen of afhankelijke personen;

37. verzoekt de verantwoordelijken binnen bedrijven een flexibel gezinsbeleid op te nemen in hun plannen voor personeelsbeheer, om het voor werknemers gemakkelijker te maken om weer te gaan werken na een loopbaanonderbreking;
38. vraagt de aandacht van de Commissie en de lidstaten voor de vervrouwelijking van de armoede, nu vrouwen, in het bijzonder oudere vrouwen en alleenstaande moeders, risico lopen op uitsluiting en armoede, en verzoekt hen met klem maatregelen te nemen om deze ontwikkeling een halt toe te roepen;
39. verzoekt de Commissie en de lidstaten hulpmiddelen voor scholing en tenuitvoerlegging te ontwikkelen om alle belanghebbenden in staat te stellen in hun respectieve bevoegdheidsgebieden een perspectief op te nemen dat is gebaseerd op gelijke kansen voor vrouwen en mannen, waaronder de beoordeling van het specifieke effect van beleid op vrouwen en mannen;
40. verzoekt de lidstaten en de regionale en lokale autoriteiten met klem zorg te dragen voor het effectief gebruik van de bestaande hulpmiddelen, zoals de handleidingen voor mainstreaming van gelijke kansen voor vrouwen en mannen op het gebied van het werkgelegenheidsbeleid die zijn opgesteld door de Commissie;
41. verzoekt de lidstaten met klem te zorgen voor een passende opleiding in verband met gendermainstreaming voor ambtenaren die belast zijn met de uitvoering van de communautaire programma's op nationaal, regionaal en lokaal niveau;
42. roept de Commissie en de lidstaten op een aantal kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren te ontwikkelen alsmede naar geslacht uitgesplitste statistieken die betrouwbaar, vergelijkbaar en tijdig beschikbaar zijn, met het oog op gebruik ervan bij de follow-up van de uitvoering van de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid, teneinde rekening te houden met de genderdimensie en te zorgen voor de correcte tenuitvoerlegging en follow-up van het beleid;
43. verwelkomt de oprichting van het Europees Instituut voor gendergelijkheid en de aanstelling van de leden van de raad van bestuur die het Instituut een beleidsvormingsorgaan heeft gegeven; is echter bezorgd over de vertraging bij de benoeming van een directeur voor het Instituut en verzoekt de Commissie met klem dit probleem op te lossen;
44. vraagt de Commissie om, met de hulp van het Europees Instituut voor gendergelijkheid, in toekomstige jaarverslagen over de gelijkheid van vrouwen en mannen feiten en statistische gegevens van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten op te nemen;
45. verzoekt de lidstaten sportbeoefening en een gezonde levensstijl voor alle bevolkingsgroepen te promoten, rekening houdend met het feit dat vrouwen minder aan sport doen;
46. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en de regeringen van de lidstaten.

26.6.2008

ADVIES VAN DE COMMISSIE WERKGELEGENHEID EN SOCIALE ZAKEN

aan de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

inzake gelijkheid tussen mannen en vrouwen — 2008
(2008/2047(INI))

Rapporteur voor advies: Marian Harkin

SUGGESTIES

De Commissie werkgelegenheid en sociale zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gezien het onderzoek van de Europese Stichting in Dublin betreffende de "Work-Life-Balance", de conclusies die de Europese Raad tijdens zijn bijeenkomst in maart 2000 te Lissabon heeft aangenomen, die erop waren gericht de algemene arbeidsparticipatie in de Europese Unie vóór 2010 tot 70% en die van vrouwen tot meer dan 60% te verhogen en ook de conclusies van de Europese Raad van maart 2001 te Stockholm, die als tussentijds doel 67% voor de algehele arbeidsparticipatie en 57% voor de arbeidsparticipatie van vrouwen vóór 2005 hieraan heeft toegevoegd,
- A. overwegende dat in het verslag van de Commissie inzake gelijkheid tussen mannen en vrouwen van 2008¹ wordt gesteld dat, hoewel vrouwen steeds meer deelnemen aan het arbeidsproces, er nog belangrijke inspanningen nodig blijven voor wat betreft de kwaliteit van de werkgelegenheid voor vrouwen, met name het overbruggen van de hardnekkige kloof tussen mannen en vrouwen, de nog altijd bestaande horizontale en verticale segregatie van de arbeidsmarkt, de versnipperde loopbaanstructuur van vrouwen en de problemen bij de combinatie van beroepsuitoefening en gezinsleven, een geheel van factoren dat een hinderpaal vormt voor een gelijke behandeling van mannen en vrouwen in het onderwijs, gedurende het arbeidsleven en daarna, en tevens overwegende dat twee derde van de deeltijdarbeitsplaatsen door vrouwen worden ingenomen en dat vrouwen in het algemeen ook de meest onzekere arbeidsrelaties hebben,
- B. overwegende dat in de Europese werkgelegenheidsstrategie niet langer specifieke genderrichtsnoeren noch de hoofdcomponent gelijke kansen zijn te vinden,
- C. overwegende dat het in 2007 uitgevoerde vergelijkende onderzoek van 27 lidstaten en 3 EVA-landen dan ook aangeeft dat gendermainstreaming grotendeels in het werkgelegenheidsbeleid ontbreekt,
- D. overwegende dat discriminatie van vrouwen bij de toegang tot stageplekken begint, vooral in

¹ Verslag van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de regio's – Gelijkeheid tussen mannen en vrouwen – 2008 (COM(2008)0010).

regio's die kampen met een hoge werkloosheid, waar vrouwen ondanks betere kwalificaties toch minder kans hebben goede stageplekken en later goede banen te bemachtigen,

- E. overwegende dat het arbeidsleven van vrouwen wordt gekenmerkt door een patroon van verkorte actieve arbeidsperioden, die van invloed zijn op het vermogen van vrouwen om aan het werk te blijven en carrière te maken, die hen kwetsbaarder maken op de arbeidsmarkt en die langetermijngevolgen hebben voor hun pensioenvoorziening,
- F. overwegende dat de flexizekerheidsstrategie zekere verwachtingen wekt, maar verbetering behoeft door een "levensfase"-benadering van de werkgelegenheid; overwegende dat niet alle lidstaten de doelstellingen van Barcelona vóór 2010 zullen hebben gerealiseerd; voorts overwegende dat zorgfaciliteiten voor afhankelijke gezinsleden die geen kinderen zijn en de erkenning van niet-formele kwalificaties nog niet in beleidsstrategieën zijn opgenomen,
- G. overwegende dat, hoewel het verslag van de Commissie uitgebreide statistieken bevat over arbeidsparticipatie van vrouwen, hun opleiding en deelname aan besluitvorming en over armoede onder vrouwen in vergelijking met mannen in de EU, er helemaal geen gegevens zijn over invaliditeit, leeftijd, seksuele geaardheid, etnische afkomst en religie, hoewel de situatie voor vrouwen die meervoudig gediscrimineerd worden, bijzonder moeilijk is,
 - 1. roept de Commissie en de lidstaten op de noodzakelijke maatregelen te nemen voor een betere integratie van het genderbeleid in alle werkgelegenheids-, socialezekerheids- en sociale strategieën, met name de flexizekerheidsstrategie, en alle vormen van discriminatie te bestrijden;
 - 2. herinnert de Commissie aan haar routekaart voor gelijkheid van vrouwen en mannen – 2006-2010, en roept haar en de lidstaten ertoe op vooral met het midden- en kleinbedrijf samen te werken met het oog op de ontwikkeling van specifiek beleid om tot gelijke economische afhankelijkheid voor mannen en vrouwen te komen, tot meer evenwicht tussen werk en privéleven, tot een gelijke vertegenwoordiging bij besluitvorming, tot uitroeiing van alle vormen van geweld vanwege het geslacht en seksuele intimidatie en tot uitbanning van stereotype ideeën over de geslachten;
 - 3. roept de lidstaten op tot volledige uitvoering van de voorschriften van de gemeenschapswetgeving volgens welke een gelijke behandeling van vrouwen en mannen op het gebied van werk vereist is, ook wat betreft de toegang tot werk, arbeidsvoorwaarden, flexibele werktijden, loopbaanontwikkeling en promotie, gelijke beloning voor gelijk en gelijkwaardig werk, ontslag, omgekeerde bewijslast in geval van discriminatie op grond van geslacht, seksuele intimidatie en de bescherming van zwangerschap, moederschap en vaderschap zowel als bij het verkrijgen van toegang tot en het voorzien in betaalbare kwaliteitsgoederen en diensten, zoals kinderopvang en zorg voor ouderen en gehandicapten en voor andere afhankelijke personen;
 - 4. wijst erop dat, ondanks de relatieve kwantitatieve vooruitgang in de arbeidsparticipatie van vrouwen, uit gegevens van de Commissie blijkt dat het gemiddelde van het verschil in arbeidsparticipatie van mannen en vrouwen in de EU groot blijft (14,4%), en dat dit nog veel groter is voor de 55+-groep (17,8%), terwijl in sommige lidstaten het verschil meer dan 30% bedraagt;
 - 5. benadrukt dat veel van de in de EU gecreëerde banen onzeker zijn, met tijdelijke contracten, en dat dit vooral voor vrouwen geldt; roept de Commissie en de lidstaten daarom op het invoeren van maatregelen ter bestrijding van werkonzekerheid aan te moedigen; onderstreept dat

contracten voor onbepaalde de norm blijven;

6. roept de Commissie op de maatregelen te nemen die nodig zijn om de richtlijn gelijke beloning in iedere lidstaat effectief uit te voeren en om het doel op het gebied van kinderopvang van hoge kwaliteit te verwezenlijken dat door de Europese Raad van Barcelona is bepaald; roept de Commissie ook op de richtlijn inzake ouderschapsverlof te versterken;
7. roept de lidstaten op tot nastreving van de doelstelling van gelijke economische onafhankelijkheid en beroepsontwikkeling voor mannen en vrouwen en steun te geven aan op de behoeften van vrouwelijke ondernemers gerichte programma's voor het starten van bedrijven in allerlei economische sectoren en het verstrekken van leningen; herinnert de Commissie aan het actiekader inzake gendergelijkheid van de sociale partners waarin onder meer wordt voorgesteld om meisjes aan te moedigen een breder spectrum van carrièremogelijkheden te overwegen, vooral in de richting van technische en wetenschappelijke beroepen,
8. verzoekt de Commissie en de lidstaten om in samenwerking met de daarvoor in aanmerking komende instellingen onderwijs- en opleidingsprogramma's te ontwikkelen die ervoor zorgen dat hoge opleidingskwalificaties van vrouwen leiden tot 'betere banen', een betere betaling en loopbaanmogelijkheden die stroken met hun kwalificaties en opleiding; verzoekt de lidstaten om met gerichte maatregelen een einde te maken aan de discriminatie van jonge vrouwen bij de overgang van school naar opleiding en van opleiding naar beroeps carrière;
9. stelt voor dat onderwijsbeleid met zorgvuldigheid wordt geformuleerd ter voorkoming van vooroordelen ten aanzien van carrières die voor vrouwen "niet toegankelijk" zouden zijn, en meent ook dat toegang tot managementposities volledig transparant moet zijn om discriminatie op grond van sekse te vermijden;
10. benadrukt het belang van toegang tot de beschikbare Europese en nationale fondsen die zich richten op projecten waarmee vrouwen actief bij de zaken worden betrokken; verzoekt de Commissie om in het kader van de uitvoering van de Europese structuurfondsen overeenkomstig het horizontale doel van de gender mainstreaming precieze doelstellingen te formuleren voor de deelneming van vrouwen aan programma's die fondsmiddelen ontvangen; verzoekt de Commissie de opstelling van richtsnoeren voor genderbudgettering in de structuurfondsen te overwegen en deze in proefprojecten uit te testen;
11. ondersteunt de maatregelen van het Europees Sociaal Fonds en het Progress-programma voor 2007-2013 die de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt verbeteren en discriminatie helpen uitbannen; roept de Commissie en de lidstaten op ervoor te zorgen dat bij alle beleidsmaatregelen en acties die gericht zijn op een grotere gendergelijkheid, ten volle rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van vrouwen die te kampen hebben met meervoudige discriminatie vanwege invaliditeit, leeftijd, seksuele geaardheid, etnische afkomst of religie, en ook met die van vrouwen die te maken hebben met associatieve discriminatie, en de ouders of echtgenotes van mensen die worden gediscrimineerd;
12. onderstreept het belang van het aanwijzen van instrumenten en adequate mechanismen voor de integratie van kwetsbare groepen vrouwen op de arbeidsmarkt; wenst ook meer erkenning voor informeel leren ter ondersteuning van dit proces;
13. verwijst naar haar resolutie van 9 maart 2004 inzake werk, gezin en privé-leven ¹, waarin de

¹ PB C 102 E van 28.4.2004, blz. 492.

Commissie wordt verzocht een kaderrichtlijn voor te stellen inzake de combinatie van werk, gezin en privé-leven op basis waarvan onder meer complementaire regels en procedures zouden kunnen worden geformuleerd om het mogelijk te maken dat de zorg voor afhankelijke gezinsleden gelijkmatig wordt verdeeld tussen mannen en vrouwen en daarbij ook het onderzoek van de Europese Stichting inzake de Work-Life-Balance wordt weerspiegeld;

14. merkt op dat de verhouding van actieve mensen ten opzichte van inactieve mensen ten gevolge van demografische veranderingen tegen 2030 naar schatting 2:1 zal zijn; verzoekt de Commissie steun te geven aan de toekomstige rol van thuisverzorgers en ook die van degenen die zich wegens hun verantwoordelijkheid tegenover familie van de arbeidsmarkt moeten terugtrekken of op tijdelijke contracten werken door beleidsinitiatieven te ontwikkelen die vrouwen en mannen in staat stellen een evenwicht te bereiken in hun beroeps-, verzorgings- en familieverantwoordelijkheden en zo onzekerheid ten aanzien van baan, inkomen en pensioen te voorkomen; roept de lidstaten op duurzame sociale beschermingsregelingen te ontwikkelen en uit te voeren waarbij rekening wordt gehouden met de specifieke situatie van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt;
15. roept de lidstaten op regels en procedures te formuleren ter waarborging van een gelijke behandeling van mannen en vrouwen in pensioenregelingen en de effecten van pensioenhervormingen op het leven van vrouwen te onderzoeken.
16. stelt voor dat de Commissie de sociale partners blijft raadplegen over de mogelijke richting van het communautaire optreden ten behoeve van een betere combinatie van werk, privé- en gezinsleven met het oog op het verbeteren en vervolledigen van het bestaande kader en het uitvoeren van de doelstellingen van de Europese Raad van Barcelona;
17. benadrukt de rol van werkgevers en vakbonden bij de totstandbrenging van een eerlijke arbeidsorganisatie voor mannen en vrouwen en de rol van de lidstaten bij het verlenen van toegankelijke en betaalbare kwaliteitsdiensten, de uitwisseling van optimale praktijken om werk en gezinsleven beter te laten samengaan en bij de bevordering van de sociale verantwoordelijkheid van bedrijven;
18. benadrukt het belang van actieve betrokkenheid van vrouwen bij vakbonden die zich inzetten voor de bescherming van vrouwen op de werkplek en toekenning van rechten aan vrouwen die hun toekomen;
19. is het eens met het voorstel in het actiekader voor gendergelijkheid van de sociale partners voor het creëren van niet-lineaire wegen in de loopbaanontwikkeling waarbij als alternatief voor een cultuur van onnodig lange werktijden voor vrouwen en mannen perioden met een sterkere betrokkenheid bij het werk worden afgewisseld met perioden met een grotere verantwoordelijkheid voor het gezin;
20. roept de Commissie op de samenwerking en de totstandkoming van partnerschappen tussen alle betrokken instanties te steunen, ter bevordering van betere combinatiemogelijkheden voor werk en gezins- en privéleven in de context van de Europese alliantie voor het gezin;
21. roept de Commissie en de lidstaten op een aantal kwalitatieve indicatoren te ontwikkelen voor gebruik na uitvoering van de Lissabon-strategie voor groei en werkgelegenheid, waarbij de genderdimensie wordt betrokken;
22. roept de Commissie op voorlichtingscampagnes over discriminatie op grond van geslacht te

starten en de genderdimensie op te nemen in de opleidingsprogramma's van de EU.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.6.2008
Uitslag eindstemming	+ : 38 - : 1 0 : 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Jan Andersson, Edit Bauer, Iles Braghetto, Philip Bushill-Matthews, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Derek Roland Clark, Luigi Cocilovo, Jean Louis Cottigny, Jan Cremers, Proinsias De Rossa, Richard Falbr, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Roger Helmer, Karin Jöns, Ona Juknevičienė, Jean Lambert, Raymond Langendries, Bernard Lehideux, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Maria Matsouka, Elisabeth Morin, Juan Andrés Naranjo Escobar, Csaba Óry, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Pier Antonio Panzeri, Elisabeth Schroedter, Jean Spautz, Gabriele Stauner, Ewa Tomaszewska, Gabriele Zimmer
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Jean Marie Beaupuy, Petru Filip, Donata Gottardi, Marian Harkin, Rumiana Jeleva, Sepp Kusstatscher, Roberto Musacchio, Csaba Sógor, Patrizia Toia, Glenis Willmott

25.6.2008

ADVIES VAN DE COMMISSIE CULTUUR EN ONDERWIJS

aan de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid

inzake gelijkheid tussen vrouwen en mannen - 2008
(2008/2047(INI))

Rapporteur voor advies: Maria Badia i Cutchet

SUGGESTIES

De Commissie cultuur en onderwijs verzoekt de ten principale bevoegde Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

1. meent dat, om een einde te maken aan genderstereotypen in de media en om egalitaire gedragsmodellen zowel in het beroepsleven als in de privésfeer te bevorderen, deze waarden vanaf zeer jonge leeftijd in de scholen moeten worden meegegeven;
2. beveelt de lidstaten aan zich vastberaden in te zetten voor gelijke behandeling in de scholen en maatregelen te nemen tegen de genderongelijkheid die nog steeds bestaat in het onderwijs, aangezien vrouwelijke leerkrachten veel sterker vertegenwoordigd zijn in het kleuter- en lager onderwijs dan in het secundair onderwijs, waar meer mannen werken en waar de erkenning, bezoldiging en sociale waardering hoger ligt;
3. stelt voor dat de Commissie nagaat welke maatregelen kunnen worden genomen om meisjes aan te moedigen wetenschappelijke en technologische studierichtingen te volgen, teneinde het werknemersaanbod in de sector te vergroten en aan de bestaande vraag tegemoet te komen;
4. vraagt dat elke discriminatie op grond van gender inzake bezoldiging op het gebied van onderwijs, cultuur, sport en communicatie wordt weggewerkt; uit zijn bezorgdheid over het overwegend vrouwelijke karakter van deeltijdse en tijdelijke arbeid, waaruit blijkt dat het verzoenen van werk, gezinsleven en opvoeding in hoofdzaak op de vrouwen neerkomt; wenst dat de lidstaten het netwerk van overheidsdiensten ter ondersteuning van zorgbehoevende personen en voor kinderopvang verbeteren, teneinde het combineren van beroep, gezinsleven en opvoeding zowel voor mannen als voor vrouwen te vergemakkelijken en aldus een evenwichtige verdeling van de gezinsarbeid en een grotere participatie van vrouwen in levenslang leren en leidinggevende functies te bevorderen;
5. dringt erop aan dat maatregelen worden genomen om een grotere participatie van vrouwen in bestuursorganen te bevorderen, met name op gebieden waar geen evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen bestaat;
6. verzoekt de lidstaten sportbeoefening en een gezonde levensstijl voor alle bevolkingsgroepen te promoten, rekening houdend met het feit dat vrouwen minder aan sport doen.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	24.6.2008
Uitslag eindstemming	+ : 29 - : 2 0 : 0
Bij de eindstemming aanwezige leden	Maria Badia i Cutchet, Katerina Batzeli, Ivo Belet, Giovanni Berlinguer, Nicodim Bulzesc, Marielle De Sarnez, Marie-Hélène Descamps, Jolanta Dičkutė, Milan Gaľa, Claire Gibault, Vasco Graça Moura, Christopher Heaton-Harris, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Zdzisław Zbigniew Podkański, Mihaela Popa, Christa Prets, Pál Schmitt, Hannu Takkula, Helga Trüpel, Thomas Wise
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Victor Boștinaru, Mary Honeyball, Elisabeth Morin, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	16.7.2008
Uitslag eindstemming	+ : 30 - : 0 0 : 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Edit Bauer, Emine Bozkurt, Hiltrud Breyer, Edite Estrela, Věra Flasarová, Lissy Gröner, Esther Herranz García, Lívia Járóka, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Urszula Krupa, Roselyne Lefrançois, Astrid Lulling, Siiri Oviir, Marie Panayotopoulos-Cassiotou, Zita Pleštinská, Anni Podimata, Karin Resetarits, Eva-Britt Svensson, Anne Van Lancker, Corien Wortmann-Kool, Anna Záborská
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Gabriela Crețu, Lena Ek, Iratxe García Pérez, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Anna Hedh, Mary Honeyball, Marusya Ivanova Lyubcheva, Maria Petre, Zuzana Roithová, Heide Rühle